

SECTION 4. LINGUISTICS

DOI: 10.46299/ISG.2024.MONO.PED.4.4.1

4.1 Львівська богемістична школа: з історії формування до сучасних тенденцій

Становлення інституційної славістики на теренах України було інспіроване активною тенденцією до порівняльно-історичних студій у європейському мовознавстві. У європейському контексті формування науково-освітніх славістичних центрів пов'язане з іменами відомих учених Й. Добровського, В.Копітара, Ф.Міклошича, П.Й.Шафарика, В.Ягича. В останній чверті XX століття європейські славісти науково-методично обґрунтували багатогранний комплекс славістики. Тематика їх наукових досліджень підтверджує розвиток славістичної наукової парадигми. У класичних університетах славістичні наукові центри виникли в XIX столітті. Логічно, що українська славістична школа розвивалася в контексті уже сформованих національних шкіл.

Розвиток львівської славістики був темою наукових розвідок Михайла Онишкевича (Онишкевич, 1963, с. 111–123), Іраїди Галенко (Галенко, 1996, 1999, 2000), Андрія Козицького, Алли Кравчук (Козицький, Кравчук, 2009, с. 13–35), Ольги Албул, Надії Лобур (Лобур, Албул, 2009, с.3-10).

Мета запропонованого дослідження - описати генезу львівської богемістики та окреслити тенденції науково-освітніх досліджень.

Історія багатогранного процесу українсько-чеських науково-освітніх та культурних взаємин бере початок у стінах Франкового університету ще задовго до офіційного відкриття на кафедрі славістики спеціальності "чеська мова та література". Зародження наукової славістики було інспіровано гуманістичними тенденціями тогочасної Європи, усвідомленням національно-культурного розвитку слов'янських народів, вивченням їх історії, мови, культури. У науковій площині ці тенденції поглиблювали наукові здобутки порівняльно-історичного мовознавства. Львівська наукова еліта мала можливість ознайомитися з працями

європейських славістів ще з XVIII століття. Вагомим джерелом наукової інформації були тогочасні львівські книгозбірні. Наповнення славістичною літературою львівських бібліотек ретельно простежив львівський історик Михайло Кріль (Кріль, 2013, с.42-51). Професор детально вивчив каталоги книгозбірні Львівського університету, нинішні реєстри відділу рідкісної і стародрукованої книги і виявив записи в каталожних реєстрах про рукописи та стародруки, які є значими для світової славістики. Зокрема, Михайло Кріль фіксує у каталозі, створеному ще у 1778, такі важливі джерельні пам'ятки, як «Чеська хроніка» Козьми Празького (1771), «Джерела до чеської історії» Г. Добнера (Прага, 1763), «Латинські джерела до чеської історії» В. Джогіча і Г. Добнера (Прага, 1763). Окрім історичних праць з чеської історії для філологів важливі реєстри, які фіксують праці з чеської мови, написані латиною.: І. Розе «Грамматика чеської мови» (Прага, 1672), П. Долежал «Грамматика слов'яно-чеська» (Пожонь, 1746). (Кріль, 2013, с.42-51).

Такі твори не лише популяризували чеську історію, мову, культуру серед інтелектуалів Галичини, а й сприяли формуванню наукових зацікавлень, були передумовою подальшого розвитку славістичних студій у Львові.

Інституційно богемістика почала формуватися в контексті славістичних кафедр. З 1888 року на кафедрі слов'янської філології (тоді ще «Zakład porównawczej filologii języków słowiańskich, literatury i sztuki») почав працювати відомий польський мовознавець Антоні Каліна. З доступних архівних матеріалів, детальних історичних публікацій нам відомо про те, що серед переліку славістичних дисциплін, які викладав професор Каліна, був також курс чеської мови (Галенко, 2000, с.39-46). Серед наукового доробку польського мовознавця є теоретичні студії порівняльно-історичного характеру («Rys history samogłosek staropolskiego języka w porównaniu z innymi językami», «Przyczynek do historyi konjugacyi słowiańskiej»), у яких до аналізу залучено матеріал чеської мови.

З 1936 року у Львівському університеті викладацьку каденцію мав польський мовознавець Здіслав Штібер. Визнання польському вченому в європейській славистиці принесли концепції про перехідні діалекти. Для

богемістів, зокрема, особливе значення мають публікації Здіслава Штібера про пограничний польсько-чеський діалект, який в чеській діалектології має термін *laština*. Ретельний аналіз про походження і географічне поширення цих діалектів слугували переконливим матеріалом для подальших теоретичних висновків у працях “Genezy gwar laskich”(1934), “Sposoby powstawania słowiańskich gwar przejściowych” (1938). У мовознавчій славістичній науці Здіслава Штібера по праву вважають фахівцем з чеської діалектології. У викладацькій практиці польського вченого серед переліку навчальних дисциплін: “Чеське письменство до кінця XVII ст” і “Початки чеського письменства”. (Галенко, 2000, с. 39-46).

Цілу епоху в розвитку українсько-чеських взаємин становить наукова, літературна, перекладацька діяльність патрона Львівського університету Івана Франка. Українські та чеські літературознавці опрацювали значний архівний, науковий матеріал, який розкриває багатогранний формат наукового таланту Івана Франка та його прагнення до розвитку таких взаємин з елітою чеського народу. Окрім перекладів творів Карла Гавлічка-Боровського, Яна Неруди, Ярослава Врхліцького, Йозефа Сватоплука Махара, Сватоплука Чеха, Елішки Красногорської, Само Халупки, Юліуса Зеєра у науковій спадщині Каменяра – літературно-критичні статті про чеських письменників, огляд чеської літератури. (Мольнар, Мундяк, 1957). Окрема сторінка творчої співпраці – листування Івана Франка з відомими представниками чеської культури, зокрема, А.Черним. Розвитку та зміцненню українсько-чеських взаємин сприяли особисті контакти з чеським етнографом Франтішком Ржегоржем, який певний час жив у Галичині і працював над збереженням та популяризацією українського народного побуту, народної медицини та фольклору. (Щербанюк, 2017).

Особисті контакти, наукові публікації європейських та львівських учених сприяли подальшому, глибшому налагодженню контактів між чеськими та українськими науковцями, сприяли взаємному інтересу до національних мов, літератур та суспільно-культурних процесів, що відбувалися на близьких слов'янських теренах. Наукові здобутки львівських славістів мали відгук серед чеських учених. Так, про вихід у світ книги Іларіона Свенціцького “Нариси з

історії української мови” (Львів, 1920) чеська наукова спільнота довідалася з рецензій Й.Полівки (Polívka, 1923/1924, s.125 - 128), О.Гуєра (Huĵer, 1923 s.169 - 171), М.Вайнгарта (Weingart, 1921, s.241 - 242), опублікованих в авторитетних виданнях.

Не залишилося поза увагою львівських науковців дослідження українсько-чеських фольклорних взаємин. Матеріал чеського фольклору у наукових розвідках описав професор Філарет Коллеса. Львівський учений брав участь у Міжнародному конгресі народного мистецтва у Празі (1928 рік), Міжнародному з’їзді слов’янських філологів (Прага, 1929 рік) (Довгальок, 2021, с. 43-49). А в 1932 році вийшла друком його стаття, збагачена ілюстраціями зі слов’янських джерел: “Карпатський цикл народних пісень (спільних українцям, словакам, чехам та полякам”.

У 30-х роках ХХ століття (1929-1936) львівську академічну славістику очолював відомий польський мовознавець Вітольд Ташицький. Наукове визнання вченому принесли теоретичні напрацювання в галузі історії польської мови, діалектології, ономастики. Для історії богемістики важливим є той факт, що професор В. Ташицький у львівський період своєї наукової біографії, читав для студентів-славістів теоретичний курс “Чеська мова” (Галенко, 1999, с. 64). Неперервність богемістичної тематики на кафедрі слов’янської філології простежуємо і в наукових працях польського лінгвіста Здіслава Штібера, який очолював львівську славістику з 1937 по 1940 рік. Ще після закінчення Краківського університету, мовознавець вивчив чеську, словацьку, лужицькі мови. Детальне знання практичних мов, глибокі теоретичні напрацювання стали результативними для діалектологічних студій. У слов’янській діалектології ім’я Здіслава Штібера асоціюється з проблематикою перехідних діалектів, зокрема, він вивчав словацькі говірки на фоні контактів з українською, чеською та польською мовами. Польський учений має теоретичні напрацювання в галузі історико-порівняльного коментаря звукосполучення **dj** на матеріалі словацької, української та чеської мов. Серед переліку навчальних дисциплін, які викладав

польський учений, був курс з чеського письменства до кінця XVIII століття (Галенко, 1999, с.66-67).

Отож, до Другої світової війни богемістика на львівській славістичній кафедрі здебільшого була представлена теоретичними курсами.

Особисті контакти львівської інтелігенції з чеськими колегами, переклади з чеської мови українською, популяризація чеської книги у Львівських книгарнях, теоретична богемістика, хоч і фрагментарна в академічному середовищі, – усі ці складові сприяли майбутньому розвитку ґрунтовних науково-практичних студій з чеської мови, літератури, культури та історії Чехії у Львівському університеті.

У 1945 році випускник Празького університету Микола Пушкар був призначений старшим викладачем кафедри слов'янської філології. З 1950 по 1956 обіймав посаду завідувача кафедри. Учений активно використав матеріал чеської мови для написання кандидатської дисертації “Наймолодша палаталізація приголосних в українській мові в порівнянні з іншими слов'янськими мовами” (1949 р). У науковому доробку Миколи Антоновича низка публікацій, в яких описано фонетичні аспекти чеської мови, проаналізовано активні словотворчі моделі. Помітне місце серед наукових праць львівського мовознавця займають ґрунтовні публікації “Лексика чеської літературної мови”, що виходили поспіль у 1955 (Пушкар, 1955, с.157-175) та 1958 роках (Пушкар, 1958, с. 173-200). Знання чеської мови, відчуття найновіших мовних тенденцій, ґрунтовний теоретичний вишкіл Миколи Антоновича Пушкаря були передумовою для всебічного опису лексики чеської мови. Залучивши значний практичний матеріал, автор глибоко проаналізував походження і розвиток чеської лексики. У зазначеній праці детально представлено розділ про чеську фразеологію та джерела її виникнення. Внесок у розвиток зіставного вивчення слов'янських мов мають праці, в яких проаналізовано певні лінгвістичні явища на матеріалі української, чеської, польської та словацької мов.

Зорієнтованою на розвиток богемістики була і викладацька діяльність Миколи Антоновича. Для львівських славістів Микола Пушкар читав теоретичні курси, зокрема з Історичної граматики чеської мови.

У післявоєнний період львівська богемістика отримала статус спеціальності. У переліку навчальних дисциплін, окрім чеської мови та літератури, були: історична граматика чеської мови, історія чеської літератури, спецкурси та спецсемінари з актуальних проблем чеського мовознавства та літературознавства.

У 50-роки ХХ століття на львівській кафедрі формується перекладацький напрямок. Випускник Вищого педінституту ім. Драгоманова у Празі (1930 р.) Степан Володимирович Масляк викладав чеську та словацьку літератури на львівській славистиці. Саме йому належить велика кількість перекладів з чеської мови українською. Завдяки перекладацькому хисту Степана Масляка українському читачеві став доступним художній світ І.Ольбрахта («Микола Шугай»), А.Ірасека («Ліхтар»), Кароліни Светлої («Дзвінкова королева»). Саме Степан Масляк – автор неперевершеного перекладу сатиричного роману Ярослава Гашека «Пригоди бравого солдата Швейка». Вперше український переклад цього твору вийшов у 1958 році у Києві. У 2009 році у Львівському видавництві «Кальварія» вийшла нова редакція відомого перекладу з доповненням - «закінченням» твору, яке написав приятель Ярослава Гашека, чеський письменник Карел Ванек. Нову редакцію перекладу зробив Іван Лучук – випускник львівської славістики.

У повоєнний час спеціальність «чеська мова та література» вдосконалювалася, змінювалися навчальні програми, викладачі готували нові курси, втілювали навчальні практики, які б підтверджували фах майбутніх богемістів. Це період формування наукових напрямків, дослідницьких тенденцій у львівській богемістиці.

Протягом двадцяти років доцент кафедри Ганна Казимирівна Денисюк (Ластовецька) викладала майбутнім славістам курс сучасної чеської мови (фонетику та словотвір), читала спецкурси з діалектології. У 1958 році аспірантка

кафедри успішно захистила кандидатську дисертацію «До історії чеської лексикографії (по XVI століття включно)». Керівником наукової роботи був професор Іларіон Свенціцький. Ганна Денисюк – автор першого підручника з чеської мови для неславістів, написаного для україномовної аудиторії. Підручник побачив світ у 1973 році (Денисюк, 1973.) На жаль, увесь наклад підручника було повністю знищено, через примусове звільнення автора з університету. Через багато років ім'я львівської мовознавиці було реабілітовано. Та інтелектуальну працю, яка у той час була значним науково-методичним доробком і могла б сприяти підготовці українських філологів, зі знанням чеської мови, відновити не вдалося. Наукові зацікавлення Ганни Казимирівни стосувалися чеської лексикографії. Дослідниця проаналізувала найважливіші словники XIV століття “Глосарій” та “Богемарій” (Ластовецька, 1960, с.20-24). На тлі цих лексикографічних джерел авторці вдалося описати певний етап розвитку чеської мови, коли вона почала формуватися у літературну мову.

У 50-60 роках у царині славістичних досліджень спостерігаємо особливу активізацію наукових студій, зокрема, в порівняльно-історичному контексті. Все частіше предметом наукових розвідок стає матеріал чеської мови (Л. Булаховський, В. Лукінова, А.Багмут, О.Мельничук). Ця тенденція характерна для львівської богемістики зокрема.

Вивчення чеської мови в діяхронії продовжив багаторічний завідувач кафедри Костянтин Трофимович. У 1968 році він успішно захистив кандидатську дисертації “Складні слова у чеській мові добілогорського періоду”. Львівський учений особливу увагу приділив структурно-морфологічній характеристиці складних іменників та прикметників, семантичному аналізу композитів, взаємозв’язку між складними словами та словосполученнями, впливу німецької мови на чеську. Богемістичні праці професора Трофимовича є значним внеском у розвиток порівняльного словотвору.

Теоретичні проблеми чеської дериватологічної системи були предметом вивчення доцента кафедри слов’янської філології В’ячеслава Андела. У бібліографії ученого – “Спостереження над абстрактною лексикою та її

словотворенням на основі чеських пам'яток XIII ст.” (1960), “Словотвір абстрактних іменників у чеській мові (1963)”, “Історія словотвору абстрактних назв з суфіксом *-ství* у чеській мові (1963)” та низка інших публікацій. Дослідження продуктивних словотворчих типів чеської мови на матеріалі писемних пам'яток з XIII століття дало можливість авторові наблизитися до загальних теоретичних висновків про наявність багатої абстрактної лексики чеської мови вже в XIII ст. На думку львівського дослідника, це було передумовою майбутнього активного розвитку мови до XV ст. і одним з важливих факторів проти онімечення і латинізації чеської мовнокультурної спільноти.

Таким чином до кінця 60-х років на кафедрі сформувався порівняльно-історичний напрямок у вивченні чеської мови, презентований вагомими дослідженнями К. Трофимовича, В. Андела, М.Пушкаря, Г. Ластовецької.

Однією з актуальних проблем чеського мовознавства є проблема варіантності мовної норми та її синхронної динаміки. Ці питання були проаналізовані та описані у низці праць старшого викладача кафедри Любові Федик. Увага мовознавиці значною мірою зосереджена на проблемі функціонування дублетних форм в парадигмі іменників чоловічого роду (“До питання про варіантність норми в чеській літературній мові”, 1979), “Про граматичну аналогію у сучасній чеській літературній мові”, 1981). Залучаючи широкий фактичний матеріал, авторка робить висновки про тенденцію змін, про дію фактора граматичної аналогії, пояснює причини граматичних змін у чеській мові.

Сьогодні можна говорити про спадкоємність богемістичної школи і на окремому історичному тлі визначити основні аспекти науково-педагогічної діяльності. Львівська мовознавча богемістика представлена низкою праць зіставного характеру. Зіставне дослідження системи чеської мови (насамперед з українською) вчені кафедри проводять у рамках структурно-системного аналізу, залучаючи і функціональний, що враховує взаємодію різних мовних рівнів.

Значний науковий здобуток у вивченні фразеології чеської мови належить доцентіві кафедри Іванові Теплякову. Львівський мовознавець автор низки праць, у яких здійснено різноаспектний аналіз чеської фразеології. Іван Михайлович досліджував основні загальнотеоретичні проблеми семантики фразеологічних одиниць та особливостей їх функціонування у чеській та інших слов'янських мовах. Його публікації мають значення для теорії фразеологічної номінації. (Тепляков, 1996, с.236–237; Тепляков, 1996, с.155–159 та інші). Окремо, варто наголосити на статтях, у яких здійснено аналіз тенденцій у фразеографії слов'янських мов на сучасному етапі (Тепляков, 1999, с.214–219; Тепляков, Кравчук, 2000, с.252–255).

Іван Тепляков розвинув на кафедрі науково-дослідницький напрямок, пов'язаний з вивченням та описом слов'янської фразеології. Саме під його керівництвом захистили кандидатські дисертації з актуальних проблем слов'янської фразеології Вальчук Валентина, Гілецька Зоряна, Кравчук Алла, Крайчинська Галина, Моторний Олександр. Здобувачі наукового ступеня досліджували фразеологію словацької, польської, верхньолужицької мови.

Учениця Івана Михайловича Любов Остап свої наукові зацікавлення зосередила в царині чеської ономастики. У 2004 році аспірантка захистила дисертацію на тему: «Слов'янські автохтонні власні особові імена в чеському антропоніміконі». Остап Л. Описала значний пласт чеських офіційних особових імен слов'янського походження, дослідила їх структуру, семантику, етимологію та способи словотвору. Науковий доробок Любов Романівни засвідчує її глибоку теоретичну обізнаність в заавансованій науковій тематиці.

Наукові традиції, закладені доцентом Іваном Тепляковим, продовжила аспірантка кафедри Людмила Кобилецька. У кандидатській дисертації “Часові та просторі відношення у сучасній чеській фразеології”(2020, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України) авторка проаналізувала та ретельно описала фразеологічні одиниці на позначення категорії часо-простору у сучасній чеській мові. Значну увагу дослідниця приділила функціонуванню локативних та темпоральних фразеологізмів у текстах Чеського національного

корпусу. У контексті вивчення лінгвореалій важливим є визначення національно-культурного компонента в зазначеній семантичній групі фразеологічних одиниць чеської мови.

Образна система мови, як конденсат етнокультурної інформації, систематично привертає увагу славістів. Вивчення метафори, фразеологічних одиниць чеської мови на синхронному зрізі з огляду на міжмовне зіставлення відповідних одиниць дає можливість виділити певні фрагменти мовної картини світу лінгвокультурної спільноти. Актуалізація цих проблем у низці публікацій автора цієї статті. Зокрема, у кандидатській дисертації “Антропометрична метафора у мовній картині світу: типологічна модель” (1997) зроблено спробу окреслити типологічну модель метафори, яка називає людину в українській та чеській мовах.

Надія Лобур виховала та підготувала до захисту аспірантів, мовознавців-богемістів. Аспірантка кафедри Наталія Пілецька захистила кандидатську дисертацію на тему “Розвиток чеської економічної термінології (кінець XX - початок XXI століття) (2010, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України)”. Проаналізувавши значний пласт термінологічної лексики на синхронному зрізі національної мови, дисертантка робить висновок про основні джерела поповнення чеської економічної термінології: термінологізація, ретермінологізація, детермінологізація. Авторка ретельно описала пасивну лексику в складі завансованої тематичної групи та виявила шляхи і способи міграційних процесів з пасивної до активної сфери її функціонування та навпаки.

В унісон до активізації наукових публікацій про динаміку лексичної системи національних мов, у 2015 році у Львівському національному університеті успішно захистила науковий ступінь кандидата філологічних наук Ємчура Наталія, представивши дисертаційну роботу “Неологізація чеської суспільно-політичної лексики кінця XX - початку XXI століть”. Мовознавиця простежила вплив екстралінгвальних чинників на інноваційні процеси у чеській лексиці суспільно-політичної сфери, зокрема, на наповнення її тематичних груп новими найменуваннями в контексті державно-політичних та культурних змін у

чеському суспільстві. Для сучасної лінгвістики особливо цінним є науково описаний матеріал сучасної чеської мови.

Результативною та успішною сьогодні є співпраця богемістів Львівського, Київського та Празького університетів. За співавторства Ольги Паламарчук, Надії Лобур, Їржі Гасіла та Гелени Гасілової методика викладання сучасної чеської мови для українців збагатилася підручниками (Гасіл, Лобур, Паламарчук, Гасілова, 2023. Чеська мова для українців. Київ, 2023), посібниками (Антоненко, Гасілова, Гасіл, Лобур, Паламарчук, 2010) та навчальними лінгвістичними словниками (Антоненко, Зайченко, Лобур, Паламарчук, Стрельчук, Шевченко, 2015). Нові навчальні видання чеських та українських науковців мали на меті удосконалити, оновити і максимально диференціювати комунікативну складову, враховуючи різноманітні контексти сучасного суспільного життя. Зокрема, у підручнику оновлено цілу низку розмовних тем, додано окремий додаток з уривками праць відомих вчених, творів письменників, уривками віршів та пісень. Окрім того, у новому виданні автори врахували дистанційні умови навчання, зокрема, до тем подано лінки, за якими можна працювати під час навчання онлайн. Така подача матеріалу має створити відповідну лінгвокультурну парадигму. В перспективі, завдяки такій подачі, можемо прагнути до плюрилінгвізму і плюрикультуралізму, що є успішною складовою мультилінгвальної Європи. Автори вважають, що саме таке вивчення матеріалу буде забезпечувати студентам комунікативні потреби на європейському рівні. Мова через культуру та культура у мові. Ось така складова є найбільш цікавою, потрібною та успішною при викладанні іноземної мови, в даному випадку чеської для студентів.

Важливим, з точки зору популяризації чеської наукової, філософської, теологічної, політичної думки в Україні є переклади українською мовою. Зокрема, переклади відомого чеського філософа, теолога, професора Карлового університету Томаша Галіка «Ніч сповідника: Парадокси малої віри у пост оптимістичну епоху» (2010) та «Терпеливість з Богом: зустріч віри із невірою» (2012) стали першими виданнями його праць українською мовою.

До розвитку перекладацького напрямку долучилися богемісти кафедри Надія Лобур, Надія Брилинська та Наталія Ємчура. У 2016 році український читач мав можливість ознайомитися з останньою прижиттєвою книгою президента Вацлава Гавела «Прошу коротко».

Свій хист перекладача успішно реалізовує випускниця кафедри Лідія Кицила. У перекладацькому доробку значимі твори чеських діячів політики та культури: Вацлава Гавела «За право бути людиною», Карела Чапека «Бесіди з Томашем Масариком», казки Йозефа Чапека, оповідання Міхала Вівега та інші. Перекладачка продовжила серію перекладів українською мовою філософських есе Томаша Галіка. У 2022 році у Львові вийшов переклад його нової книги «Час порожніх храмів».

Наступний важливий науковий напрямок у львівській славистиці – це літературознавча богемістика. Володимир Андрійович Моторний - талановитий учень І. Свенціцького та М. Пушкаря авторитетно розвивав та очолював львівську славистику (Татаренко, Сорока, 2020, с.9–19). Досвід дипломата, талановитого перекладача, літературознавця сприяли авторитетному розвитку та популяризації львівської літературознавчої богемістики. Професор Володимир Моторний впродовж багатьох років вдосконалював парадигму теоретичних курсів з історії чеської літератури для майбутніх славістів. Основна тематика наукових праць Володимира Андрійовича про основні етапи розвитку чеської літератури. Зокрема, розвиток чеської літератури у 20-30 роки ХХ століття представлено у публікаціях про творчість Й. Томана, Г.Вчелічки, І.Ольбрахта, С. Костки Неймана та інших. Тенденції літературного життя у Чехії 50-90 років висвітлюють статті вченого про І. Скалу, Я.Козака, З. Плугаржа, К.Нового тощо. Цикл наукових розвідок Володимира Моторного висвітлюють українсько-чеські та міжслов'янські літературні взаємини ХІХ та ХХ століття. Творчість Т.Сватоплука висвітлено в окремій монографії. Вибрані статті з богемістики надруковано у книзі В.Моторного “В колі слов'янських літератур” (Львів, 2004). Володимир Андрійович активно перекладав з чеської літератури, зокрема твори Т.Сватоплука та Яни Моравцової. Феномен професора Моторного полягав у

тому, що для практичного розвитку богемістичного фаху він запрошував відомих поетів, письменників, літературних критиків, дипломатів, учених з європейських університетів, організовував мистецькі вечори у львівських книгозбірнях. Усе це сприяло результативному успіху. Володимир Андрійович був науковим керівником кандидатських дисертацій Н.Калінічевої, Н.Братунь-Колісниченко, А.Татаренко та С.Адаменко. Особисті контакти професора Моторного з європейськими науковцями, його участь в авторитетних конференціях України, Чехії, Німеччини, Польщі, Словенії, публікації у закордонних виданнях, з одного боку, сприяли розвитку славістичної кафедри у Львові, а з іншого, сприяли інтеграції львівської славістики в міжнародний науковий контекст.

Сьогодні навчальні курси з історії чеської літератури для студентів спеціальності “чеська мова” читає доцент Олександр Моторний.

Наукові дослідження в галузі чеської літератури продовжила аспірантка кафедри Кость Соломія. Дослідниця у 2021 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук на тему: «Романтична концепція національної ідентичності у слов'янських літературах 30–60-х років ХІХ століття (на прикладі творчості Карела Запа)». Наукова новизна дисертації полягає в тому, що вперше комплексно проаналізовано творчість К. Запа в контексті чеського національного відродження. Для української гуманітаристики важливим є те, що в науковий обіг впроваджено основні праці чеського письменника: «Дзеркало життя Східної Європи», зокрема третій том – «Мандрівки і прогулянки по Галицькій землі», «Чесько-моравську хроніку». Авторка обґрунтовано виокремлює національну ідею як головну соціокультурну домінанту творчості чеського письменника.

Певний час навчально-освітню богемістичну парадигму доповнювала кафедра Історії південних та західних слов'ян, яка функціонувала у Львівському університеті з грудня 1952 року. Професор Дмитро Похилевич читав поглиблені курси для слов'янської спеціалізації з історії південних та західних слов'ян (ХVІ–ХVІІІ) та спецкурс “Гусистські війни”. За керівництва професора Похилевича

кафедра стала важливим науково-викладацьким осередком, який розвивав та популяризував історичну славістику. У 1992 році кафедра Історії південних та західних слов'ян була реорганізована та утворена кафедра Історії слов'янських країн. Лекції з Історії Чехії для майбутніх славістів читав доцент Михайло Кріль. У 2010 році згадана кафедра була перейменована на кафедру Історії Центральної та Східної Європи. На жаль, як наслідок скорочення навчальних планів, сьогодні студенти богемісти не вивчають курсів з історії Чехії. Ці прогалини покриваються дисциплінами вільного вибору студентів.

Видавнича та наукова діяльність філологічної та історичної богемістики знаходить своє результативне виявлення у діяльності Інституту славістики, з 2018 року його очолює історик, доц. Ігор Шпик. З 1970 року і донині Інститут видає щорічний науковий часопис "Проблеми слов'янознавства", чи не єдине довготривале серійне видання, яке охоплює наукову проблематику історичної, мовознавчої та літературознавчої славістики, в тому числі і богемістики.

Підсумовуючи аналіз становлення та сучасний статус львівської богемістичної школи можемо виділити її навчальні та наукові основні напрями. Львівська богемістика на тлі сучасної європейської славістики чітко виділяє мовознавчий, літературознавчий, перекладознавчий та історичний науково-навчальний вектор. Мовознавча богемістика передбачає теоретико-прикладне вивчення чеської мови, враховуючи контекст історичної граматики чеської мови, основних фонетичних, орфографічних, морфологічних, лексичних курсів, а також нових тенденцій розвитку сучасної чеської мови. Прикладне завдання – формування комунікативних навичок у визначених тематичних сферах. Літературний напрямок охоплює вивчення чеської літератури в контексті її історії, порівняльного та теоретичного літературознавства. Окремо варто виділити перекладацьку діяльність львівських богемістів з чеської мови українською, та навпаки, що сприяє популяризації чеської художньої, філософської наукової літератури в Україні.

Історична богемістика регламентована діяльністю кафедри історії південних та західних слов'ян, а згодом оновленої кафедри Історії Центральної та Східної Європи.

У площині наукових досліджень львівські богемісти представили вагомі теоретико-практичні здобутки, які тематично синхронні з європейським контекстом: особливості функціонування чеської мови в діяхронії та синхронії, динамічні процеси у її структурі, нові тенденції розвитку мовної системи, зумовлені глобалізаційними процесами сучасного світу.

Львівська богемістична школа є відомим науково-освітнім славістичним осередком в Україні, яка презентує українську славістику в європейському науковому контексті.